

POSTANOWIENIE

10 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 10 kwietnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa P. K.

przeciwko "S." spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej "S." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 21 października 2022 r., VII AGa 271/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od "S." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz P. K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana S. sp. z o.o. w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie oddalającego apelację skarżącej od wyroku Sądu pierwszej instancji w sprawie o zapłatę z powództwa P. K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego ujętego w formę trzech pytań. Pierwsze dotyczyło tego, „czy przedsiębiorca korzysta z ochrony prawej przewidzianej w art. 97 KC w sytuacji kiedy pozostaje

w długoletniej współpracy z innym przedsiębiorcą na podstawie umowy ramowej której przedmiotem nie są zlecone czynności”, drugie tego, „czy kontener socjalny znajdujący się na terenie budowy jest lokalem przedsiębiorstwa z branży budowlanej”, a trzecie stanowiło pytanie, „czy osoba nie posiadająca umocowania i której czynności nie zostały potwierdzone przez pracodawcę może skutecznie zlecać osobom trzecim czynności wchodzące w zakres własnych obowiązków służbowych”.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytanie zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Zacytowane na wstępie pytania nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w opisanym tu rozumieniu, a niektóre z nich ponadto w istocie nie występują w sprawie.

Wstępnie należy przypomnieć, że sprawa dotyczy zapłaty wynagrodzenia za czynności zlecone powodowi przez pracownika pozwanej spółki. Sąd Okręgowy przedstawił swoje stanowisko w sposób kaskadowy, tłumaczący podstawy uwzględnienia powództwa w różnych wariantach kształtowania się podstawy faktycznej, a w konsekwencji także doboru adekwatnej podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Sąd ten ocenił w pierwszym rzędzie, że pracownik pozwanej został umocowany (w sposób dorozumiany) do zawarcia umowy z powodem. Nawet jednak gdyby pracownik ten nie dysponował umocowaniem, to w sprawie znajdowałoby zastosowanie art. 97 k.c., albowiem umowę zawarto w lokalu pozwanej. Gdyby z kolei ewentualnie przyjąć, że wspomniany pracownik nie mógł reprezentować pozwanej, to ostatecznie dalsze czynności skarżącej świadczyły o potwierdzeniu przez nią umowy zawartej przez rzekomego pełnomocnika (art. 103 § 1 k.c.). Zdaniem Sądu pierwszej instancji nawet odrzucenie tego stanowiska nie czyniłoby powództwa bezzasadnym, gdyż w takim wypadku znajdowałoby ono podstawę prawną w art. 405 k.c. Powyższa ocena została zaaprobowana przez Sąd drugiej instancji (s. 23 uzasadnienia).

W świetle powyższego zagadnienia prawne przedstawione przez skarżącą w oczywisty sposób nie pozostają w związku ze sprawą. Dotyczą one bowiem wyłącznie kwestii związanych z takim wariantem oceny prawnej, w którym osoba działająca w imieniu pozwanej w relacji z powodem nie była umocowana do działania jako przedstawiciel pozwanej spółki. Tymczasem zaskarżone obecnie rozstrzygnięcie opierało się w pierwszym rzędzie na stwierdzeniu, że pracownik pozwanej dysponował umocowaniem potrzebnym do zawarcia umowy, natomiast dalsze rozważania, dotyczące art. 97 k.c. oraz art. 103 § 1 k.c., miały – w sposób bardzo wyraźny – charakter hipotetyczny. Zostały one dodane uzupełniająco, po uprzednim stwierdzeniu (ze szczegółowo opisanych przyczyn), że pracownik skarżącej mógł zawrzeć w jej imieniu umowę z powodem. Wobec tego jedynie ubocznie należy dodać, że pytania powódki, niezależnie od ich braku związku ze sprawą, nie stanowią również poważnych problemów prawnych.

Wszystkie przytoczone pytania, ujęte przez skarżącą w jednym zagadnieniu prawnym, zostały opatrzone krótkim uzasadnieniem, z którego jedyne zdanie merytorycznie odnoszące się do wskazanych problemów prawnych zawiera myśl, iż Sąd Apelacyjny „uznał iż kontener jest lokalem przedsiębiorstwa, pracownik pozwanej był umocowany do zlecenia czynności wchodzących w zakres swoich obowiązków pracowniczych podmiotowi trzeciemu oraz zlecenie takie należy uznać za czynności prawne które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług przedsiębiorstwa pozwanej” (k. 22 v.). Przytoczony (w oryginale, jak i poprzednio cytowane pytania) wywód w żaden sposób nie realizuje wymagań stawianych zagadnieniom prawnym, mającym sprostać randze przyczyny kasacyjnej wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Dlatego jedynie uzupełniając (gdyż nie jest rolą Sądu doszukiwanie się zagadnień prawnych, których w sposób właściwy nie przedstawiła sama strona skarżąca) należy wskazać, że na podstawie tak bardzo ograniczonych motywów trudno dociec, dlaczego art. 97 k.c. nie miałby znajdować zastosowania w sytuacji, w której strony pozostają w stałych stosunkach gospodarczych. Zagadnienie dotyczące traktowania kontenera socjalnego jako lokalu przedsiębiorstwa również nie ma doniosłego charakteru, jest przy tym na tyle kazuistyczne, że przeradza się w pytanie o prawidłowość oceny prawnej Sądu drugiej instancji, a traci cechy kwestii o charakterze uniwersalnym. Ostatnie z pytań rodzi natomiast wątpliwości w kwestii sposobu rozumienia przez pozwaną instytucji potwierdzenia czynności dokonanych przez rzekomego pełnomocnika.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała oczywistą zasadność skargi. Przedstawiła przy tym bardzo ograniczony (trzyzdaniowy) wywód dotyczący zastosowania w sprawie art. 97 k.c., wskazując, że unormowanie to nie powinno – w ocenie pozwanej – chronić powoda. Argumentacja ta nie dotyczyła przy tym kwestii wyraźnie odrębnych od omówionych przez pozwaną w ramach wywodów dotyczących występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych; przeciwnie, obie przyczyny kasacyjne poświęcone były w istocie tej samej kwestii.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Uzasadnienie wniosku pozwanej wymaganiom tym nie odpowiada. Rzecz nie tylko w tym, że stanowisko skarżącej dotyczy wyłącznie art. 97 k.c., a zatem tylko jednej, a przy tym nie podstawowej, lecz dalszej przyczyny, dla której powództwo uznano za uzasadnione – lecz w tym, że wywód w żadnej mierze nie przekonuje o oczywistej zasadności skargi, której musiałaby odpowiadać oczywista niezasadność wyroku Sądu Apelacyjnego, ponadto podważona trafnymi racjami podniesionymi w skardze kasacyjnej.

Uzupełniając należy dodać, że połączenie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy obie te przyczyny dotyczą odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem stanowić istotnego zagadnienia prawnego i jednocześnie nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do prawidłowego jej rozstrzygnięcia (postanowienie SN z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11). Tymczasem pozwana – niekonsekwentnie – doszukuje się na tle art. 97 k.c. dwóch aspektów istotnego zagadnienia prawnego, a jednocześnie twierdzi, że kwestia zastosowania tego przepisu w sprawie była oczywista.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]